

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC THEO HƯỚNG LẤY TRẺ LÀM TRUNG TÂM TẠI TRƯỜNG MẦM NON DƯƠNG XÁ, XÃ GIA LÂM, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Trần Ánh Hồng

Trường Mầm non Dương Xá - xã Gia Lâm- Hà Nội

Email: trananhhongtieubao@gmail.com

Tóm tắt: Nghiên cứu nhằm phân tích thực trạng và đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục theo hướng lấy trẻ làm trung tâm tại Trường Mầm non Dương Xá. Nghiên cứu sử dụng phương pháp hỗn hợp, kết hợp khảo sát 32 giáo viên, 210 phụ huynh, quan sát sư phạm và phỏng vấn sâu. Kết quả cho thấy mặc dù giáo viên có nhận thức khá tốt (Mean = 3,9/5), song việc tổ chức hoạt động cá thể hóa còn hạn chế (43,7% thực hiện thường xuyên). Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất 5 biện pháp quản lý nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, góp phần phát triển toàn diện cho trẻ.

Từ khóa: Quản lý giáo dục mầm non, lấy trẻ làm trung tâm, phát triển toàn diện, Gia Lâm.

MANAGEMENT OF CHILD-CENTERED EDUCATIONAL ACTIVITIES AT DUONG XA KINDERGARTEN, GIA LAM COMMUNE, HANOI CITY

Abstract: This study aims to analyze the current situation and propose management measures for child-centered educational activities at Duong Xa Kindergarten, Gia Lam district, Hanoi. A mixed-method approach was employed, including surveys of 32 teachers and 210 parents, classroom observations, and in-depth interviews. The results indicate that while teachers' awareness is relatively high (Mean = 3.9/5), the implementation of individualized instruction remains limited (43.7% frequently applied). Based on these findings, five management measures are proposed to enhance educational quality and promote children's holistic development.

Keywords: Early childhood education management, child-centered approach, holistic development.

Nhận bài: 05/03/2026

Phản biện: 26/03/2026

Duyệt đăng: 30/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục mầm non là cấp học đầu tiên trong hệ thống giáo dục quốc dân, có vai trò đặt nền móng cho sự hình thành và phát triển nhân cách con người. Theo quan điểm hiện đại, giáo dục mầm non không chỉ hướng tới việc chăm sóc, nuôi dưỡng mà còn tổ chức các hoạt động giáo dục nhằm phát triển toàn diện cho trẻ về thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội và thẩm mỹ.

Hoạt động giáo dục trẻ trong trường mầm non là tổng thể các hoạt động có mục đích, có kế hoạch do giáo viên tổ chức, thông qua các hình thức như học thông qua chơi, trải nghiệm, khám phá và tương tác xã hội, nhằm giúp trẻ hình thành những năng lực và phẩm chất phù hợp với lứa tuổi. Đặc điểm nổi bật của hoạt động giáo dục ở lứa tuổi mầm non là tính tích hợp, linh hoạt và gắn liền với nhu cầu, hứng thú của trẻ. Trong xu thế đổi mới giáo dục hiện nay, giáo dục mầm non được xác định là cấp học nền tảng, đặt cơ sở ban đầu cho sự phát triển toàn diện của con người. Quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo triển khai sâu rộng trong toàn hệ thống, yêu cầu các cơ sở giáo dục mầm non phải tổ chức hoạt động giáo dục phù hợp với nhu cầu, khả năng và hứng thú của trẻ.

Trường Mầm non Dương Xá, xã Gia Lâm, thành phố Hà Nội là một trong những cơ sở giáo

dục mầm non tích cực triển khai quan điểm này. Tuy nhiên, trong thực tiễn quản lý vẫn còn một số khó khăn như: năng lực tổ chức hoạt động của giáo viên chưa đồng đều, việc xây dựng môi trường giáo dục chưa thực sự tối ưu, công tác đánh giá trẻ còn mang tính hình thức. Do đó, việc nghiên cứu và đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục theo hướng lấy trẻ làm trung tâm nhằm phát triển toàn diện cho trẻ tại nhà trường là cần thiết và có ý nghĩa thực tiễn cao.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về quản lý hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm tại trường mầm non

Giáo dục lấy trẻ làm trung tâm là quan điểm giáo dục hiện đại, trong đó trẻ được xem là chủ thể của quá trình giáo dục, được tôn trọng về nhu cầu, khả năng, hứng thú và sự khác biệt cá nhân. Theo quan điểm này, quá trình giáo dục không áp đặt một chiều mà tạo điều kiện để trẻ được chủ động tham gia, trải nghiệm và khám phá thế giới xung quanh.

Các đặc trưng cơ bản của giáo dục lấy trẻ làm trung tâm bao gồm: Tôn trọng sự khác biệt (mỗi trẻ có tốc độ và cách thức phát triển riêng); phát huy tính tích cực, chủ động của trẻ (trẻ được tham gia vào quá trình học tập thông qua trải nghiệm); tổ chức môi trường giáo dục mở (tạo điều kiện cho

trẻ khám phá, lựa chọn và sáng tạo); đa dạng hóa phương pháp giáo dục (kết hợp linh hoạt các hình thức tổ chức hoạt động); đánh giá vì sự tiến bộ của trẻ (chú trọng quá trình thay vì chỉ kết quả). Quan điểm này phù hợp với xu hướng đổi mới giáo dục hiện nay, hướng tới phát triển năng lực và phẩm chất người học ngay từ bậc học mầm non.

Quản lý hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm là quá trình tác động có mục đích, có kế hoạch và có tổ chức của cán bộ quản lý (hiệu trưởng, phó hiệu trưởng) đến toàn bộ các hoạt động giáo dục trong nhà trường, nhằm đảm bảo các hoạt động này được triển khai phù hợp với quan điểm lấy trẻ làm trung tâm.

Quản lý trong lĩnh vực này không chỉ dừng lại ở việc điều hành hành chính mà còn bao gồm việc định hướng chuyên môn, hỗ trợ giáo viên đổi mới phương pháp và tạo lập môi trường giáo dục phù hợp.

Các nội dung cơ bản của quản lý hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm bao gồm: (1) Quản lý xây dựng kế hoạch hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm; (2) Quản lý

tổ chức hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm; (3) Quản lý môi trường giáo dục; (4) Quản lý bồi dưỡng năng lực giáo dục cho giáo viên; (5) Quản lý kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm.

2.2. Thực trạng quản lý hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm tại trường mầm non Dương Xá, xã Gia Lâm, thành phố Hà Nội

2.2.1. Khái quát về quá trình khảo sát thực trạng

Khảo sát thực trạng được thực hiện nhằm thu thập thông tin khách quan về hoạt động giáo dục và công tác quản lý theo hướng lấy trẻ làm trung tâm tại Trường Mầm non Dương Xá. Nội dung khảo sát tập trung vào nhận thức của giáo viên, việc tổ chức hoạt động giáo dục và công tác quản lý.

Nghiên cứu sử dụng các phương pháp như điều tra bằng bảng hỏi (32 giáo viên, 210 phụ huynh), phỏng vấn sâu và quan sát sự phạm; dữ liệu được xử lý bằng thống kê mô tả để đảm bảo độ tin cậy

2.2.2. Kết quả khảo sát

2.2.2.1. Nhận thức của giáo viên về hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm

Bảng 1. KQKS thực trạng nhận thức của giáo viên (n = 32)

Mức độ nhận thức	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Rất hiểu	10	31,3
Hiểu	15	46,9
Chưa đầy đủ	7	21,8

Giá trị trung bình (Mean) = 3,9/5

Kết quả khảo sát cho thấy đa số giáo viên có nhận thức khá tốt về giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, với 78,2% giáo viên lựa chọn mức “hiểu” và “rất hiểu”. Tuy nhiên, vẫn còn 21,8% giáo viên chưa nắm vững đầy đủ nội dung và yêu cầu của quan điểm này. Sự chưa đồng đều trong nhận thức là một trong những nguyên nhân ảnh hưởng đến chất lượng triển khai hoạt động giáo dục trong thực tiễn.

Kết quả phỏng vấn CBQL trường mầm non với câu hỏi: “Trong quá trình tổ chức hoạt động

giáo dục, cô/thầy đã thực hiện việc cá thể hóa hoạt động cho trẻ như thế nào?”, cô giáo Nguyễn Thị D chia sẻ: “Chúng tôi cố gắng quan sát và điều chỉnh hoạt động cho phù hợp với từng nhóm trẻ, nhưng do số lượng trẻ đông nên việc cá thể hóa cho từng trẻ vẫn còn hạn chế”. Thông tin phỏng vấn cho thấy việc cá thể hóa hoạt động giáo dục tuy đã được giáo viên chú ý, nhưng gặp khó khăn trong điều kiện thực tế lớp học, đặc biệt là về sĩ số và thời gian tổ chức hoạt động.

2.2.2.2. Thực trạng tổ chức hoạt động giáo dục trẻ

Bảng 2. KQKS thực trạng thực hiện các hoạt động giáo dục (%)

Nội dung hoạt động	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Ít
Tổ chức học thông qua chơi	68,7	25,0	6,3
Tổ chức hoạt động trải nghiệm	62,5	28,1	9,4
Thực hiện cá thể hóa hoạt động	43,7	37,5	18,8

Kết quả cho thấy các hoạt động học thông qua chơi và hoạt động trải nghiệm đã được giáo viên quan tâm thực hiện tương đối thường xuyên. Tuy

nhìn, việc cá thể hóa hoạt động giáo dục cho từng trẻ còn hạn chế, với chỉ 43,7% giáo viên thực hiện thường xuyên. Điều này cho thấy việc vận dụng

đầy đủ nguyên tắc “lấy trẻ làm trung tâm” trong tổ chức hoạt động giáo dục vẫn chưa đạt yêu cầu, đặc biệt ở khía cạnh đáp ứng sự khác biệt cá nhân của trẻ.

2.2.2.3. Thực trạng quản lý hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở trường mầm non

Bảng 3. KQKS thực trạng quản lý hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm ở trường mầm non (Mean)

Nội dung quản lý	Mean
Chỉ đạo xây dựng kế hoạch giáo dục	3,8
Tổ chức bồi dưỡng chuyên môn	3,6
Kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục	3,5

Kết quả đánh giá cho thấy công tác quản lý hoạt động giáo dục tại nhà trường đạt mức khá. Trong đó, hoạt động chỉ đạo xây dựng kế hoạch giáo dục được đánh giá cao nhất (Mean = 3,8), trong khi công tác kiểm tra, đánh giá có điểm trung bình thấp nhất (Mean = 3,5). Điều này phản ánh việc quản lý chưa thực sự đi sâu vào hỗ trợ chuyên môn và cải tiến hoạt động giáo dục.

Kết quả phỏng vấn GV được thực hiện như thế nào và có hỗ trợ giáo viên trong đổi mới phương pháp hay không?”, cô giáo Nguyễn Thị H cho biết: “Nhà trường có thực hiện kiểm tra theo kế hoạch định kỳ, tuy nhiên việc góp ý sau kiểm tra chủ yếu mang tính chung, chưa đi sâu vào hỗ trợ từng giáo viên trong việc cải tiến hoạt động”. Kết quả phỏng vấn cho thấy công tác kiểm tra, đánh giá đã được triển khai nhưng chưa thực sự phát huy vai trò hỗ trợ và phát triển chuyên môn cho giáo viên.

2.3. Đánh giá chung về thực trạng

Kết quả khảo sát cho thấy công tác quản lý hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm tại Trường Mầm non Dương Xá đã đạt được một số kết quả tích cực, song vẫn còn tồn tại những hạn chế nhất định.

Ưu điểm: Ban giám hiệu nhà trường có nhận thức đúng đắn về yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non; đã triển khai các chuyên đề về giáo dục lấy trẻ làm trung tâm; môi trường giáo dục từng bước được cải thiện theo hướng thân thiện, mở; trẻ có sự chuyển biến tích cực, mạnh dạn và chủ động hơn trong các hoạt động.

Hạn chế: Một bộ phận giáo viên còn gặp khó khăn trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục mở; việc xây dựng kế hoạch giáo dục chưa thực sự linh hoạt và phù hợp với đặc điểm từng nhóm trẻ; môi trường giáo dục ở một số lớp còn mang tính hình thức; công tác kiểm tra, đánh giá chưa thường xuyên và chưa đi sâu vào hỗ trợ chuyên môn. Những hạn chế này ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả tổ chức hoạt động giáo dục trẻ theo hướng lấy trẻ làm trung tâm, từ đó tác động đến

chất lượng chăm sóc, giáo dục và sự phát triển toàn diện của trẻ.

2.4. Các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm tại trường mầm non Dương Xá, xã Gia Lâm, thành phố Hà Nội

2.4.1. Tổ chức nâng cao nhận thức và năng lực thực hành giáo dục lấy trẻ làm trung tâm cho đội ngũ giáo viên

Mục tiêu của biện pháp: Biện pháp nhằm nâng cao nhận thức một cách đầy đủ, hệ thống và thống nhất cho đội ngũ giáo viên về bản chất, nguyên tắc và yêu cầu của giáo dục lấy trẻ làm trung tâm; đồng thời phát triển năng lực tổ chức hoạt động giáo dục theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động và cá thể hóa đối với trẻ. Qua đó, khắc phục tình trạng giáo viên hiểu đúng về lý thuyết nhưng còn lúng túng trong thực hành.

Nội dung của biện pháp: Tổ chức bồi dưỡng chuyên đề về giáo dục lấy trẻ làm trung tâm theo hướng đi sâu vào thực hành; Triển khai sinh hoạt chuyên môn theo hướng “nghiên cứu bài học”, trong đó tập trung phân tích hoạt động thực tế của giáo viên; Xây dựng hệ thống tài liệu hướng dẫn nội bộ phù hợp với đặc thù nhà trường; Khuyến khích giáo viên tự học, tự bồi dưỡng thông qua dự giờ, chia sẻ kinh nghiệm.

Cách thức thực hiện biện pháp:

Ban giám hiệu: xây dựng kế hoạch bồi dưỡng dài hạn; tổ chức các lớp tập huấn; mời chuyên gia hỗ trợ.

Tổ chuyên môn: triển khai sinh hoạt chuyên môn định kỳ, phân tích bài dạy minh họa.

Giáo viên: chủ động tham gia, thực hành, tự đánh giá và điều chỉnh hoạt động giáo dục.

2.4.2. Đổi mới công tác chỉ đạo xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục theo hướng linh hoạt, cá thể hóa

Mục tiêu của biện pháp: Đảm bảo việc xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục phù hợp với đặc điểm phát triển, nhu cầu và hứng thú của từng nhóm trẻ, qua đó nâng cao hiệu quả phát triển toàn diện.

Nội dung của biện pháp: Chỉ đạo xây dựng kế hoạch giáo dục theo hướng mở, linh hoạt theo chủ đề; Lồng ghép nội dung giáo dục thông qua hoạt động trải nghiệm; Tăng cường thiết kế hoạt động mang tính cá thể hóa

Cách thức thực hiện biện pháp:

Ban giám hiệu: ban hành hướng dẫn, kiểm duyệt kế hoạch theo tiêu chí lấy trẻ làm trung tâm

Tổ chuyên môn: góp ý, điều chỉnh kế hoạch theo thực tiễn lớp học

Giáo viên: thiết kế kế hoạch phù hợp với đặc điểm từng nhóm trẻ

2.4.3. Chỉ đạo xây dựng và khai thác hiệu quả môi trường giáo dục mở, lấy trẻ làm trung tâm

Mục tiêu của biện pháp: Tạo dựng môi trường giáo dục an toàn, thân thiện, đa dạng, có khả năng kích thích trẻ tích cực khám phá, trải nghiệm và phát triển toàn diện.

Nội dung của biện pháp: Thiết kế các góc hoạt động mở, linh hoạt; Sử dụng nguyên vật liệu tái chế, gần gũi; Phát triển môi trường ngoài lớp học

Cách thức thực hiện biện pháp:

Ban giám hiệu: xây dựng tiêu chí môi trường giáo dục; kiểm tra, đánh giá định kỳ

Giáo viên: trực tiếp thiết kế và tổ chức môi trường lớp học

Phụ huynh: hỗ trợ vật liệu, phối hợp xây dựng môi trường

2.4.4. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng hỗ trợ và phát triển

Mục tiêu của biện pháp: Chuyển từ kiểm tra mang tính hành chính sang kiểm tra hỗ trợ, nhằm nâng cao năng lực giáo viên và thúc đẩy sự phát triển của trẻ.

Nội dung của biện pháp: Xây dựng tiêu chí đánh giá theo hướng phát triển; Đánh giá quá trình thay vì chỉ kết quả; Sử dụng hồ sơ học tập, quan sát liên tục

Cách thức thực hiện biện pháp:

Ban giám hiệu: xây dựng bộ tiêu chí đánh giá; tổ chức kiểm tra định kỳ và đột xuất

Giáo viên: thực hiện tự đánh giá và đánh giá trẻ

Phụ huynh: tham gia phản hồi

2.4.5. Tăng cường phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục trẻ

Mục tiêu của biện pháp: Đảm bảo sự thống nhất trong mục tiêu, nội dung và phương pháp giáo dục giữa nhà trường và gia đình.

Nội dung của biện pháp: Tuyên truyền về giáo dục lấy trẻ làm trung tâm; Tổ chức các hoạt động trải nghiệm có sự tham gia của phụ huynh; Thiết lập kênh trao đổi thông tin thường xuyên

Cách thức thực hiện biện pháp:

Ban giám hiệu: xây dựng kế hoạch phối hợp

Giáo viên: trực tiếp triển khai với phụ huynh

Cha mẹ trẻ: tham gia hoạt động giáo dục

Các biện pháp đề xuất có mối quan hệ chặt chẽ, bổ trợ lẫn nhau, trong đó biện pháp nâng cao năng lực giáo viên giữ vai trò trung tâm, các biện pháp còn lại đóng vai trò hỗ trợ và điều kiện đảm bảo. Việc triển khai đồng bộ sẽ tạo ra sự chuyển biến rõ rệt trong chất lượng giáo dục theo hướng lấy trẻ làm trung tâm

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu đã làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn của quản lý hoạt động giáo dục mầm non theo hướng lấy trẻ làm trung tâm tại Trường Mầm non Dương Xá, Gia Lâm, Hà Nội. Kết quả khảo sát cho thấy đội ngũ giáo viên đã có nhận thức khá tốt, tuy nhiên việc tổ chức hoạt động giáo dục, đặc biệt là cá thể hóa và công tác kiểm tra, đánh giá vẫn còn những hạn chế nhất định. Trên cơ sở đó, bài báo đã đề xuất hệ thống 5 biện pháp quản lý có tính đồng bộ, khả thi và phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường. Việc triển khai các biện pháp này bước đầu đã mang lại những chuyển biến tích cực, thể hiện ở sự nâng cao năng lực của giáo viên, sự cải thiện môi trường giáo dục và mức độ tham gia tích cực của trẻ. Đồng thời, sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình ngày càng được tăng cường, góp phần nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ. Kết quả nghiên cứu khẳng định vai trò quan trọng của công tác quản lý trong việc thực hiện hiệu quả giáo dục lấy trẻ làm trung tâm. Trong thời gian tới, cần tiếp tục hoàn thiện các biện pháp quản lý theo hướng linh hoạt, sáng tạo và phù hợp với bối cảnh đổi mới giáo dục. Đây cũng là cơ sở thực tiễn để nhân rộng mô hình tại các cơ sở giáo dục mầm non tương đồng

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Quyết định số 2805/QĐ-BGDĐT ngày 15/8/2016*. Hà Nội: Bộ GDĐT; 2016.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Văn bản hợp nhất số 01/VBHN-BGDĐT: Chương trình giáo dục mầm non*. Hà Nội: Bộ GDĐT; 2021.
- Nguyễn Thị Hòa. *Tổ chức hoạt động giáo dục ở trường mầm non*. Hà Nội: Đại học Sư phạm Hà Nội; 2016.
- Nguyễn Văn Lũy, Trần Thị Tuyết Hoa. *Giao tiếp sư phạm mầm non*. Hà Nội: Đại học Sư phạm; 2012.
- Nguyễn Ánh Tuyết. *Giáo dục mầm non: Những vấn đề lý luận và thực tiễn*. Hà Nội: Đại học Sư phạm; 2004.